

Svensk författningssamling

Lag om ändring i föräldrabalken

Utfärdad den 20 juni 2018

SFS 2018:1288

Publicerad
den 29 juni 2018

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om föräldrabalken²
dels att 4 kap. ska upphöra att gälla,
dels att 2 kap. 7 § och 7 kap. 7 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas ett nytt kapitel, 4 kap., av följande lydelse.

2 kap.

7 §³ Socialnämnden får lägga ner en påbörjad utredning om faderskapet, om det

1. visar sig omöjligt att få de upplysningar som behövs för bedömning av faderskapsfrågan,
2. framstår som utsiktslöst att försöka få faderskapet fastställt av domstol,
3. har lämnats ett samtycke av modern eller en särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 4 kap. 8 § till adoption av barnet, eller
4. av särskilda skäl finns anledning att anta att en fortsatt utredning eller en rättegång skulle vara till men för barnet eller utsätta modern för påfrestningar som innebär fara för hennes psykiska hälsa.

Socialnämnden ska lägga ner en påbörjad faderskapsutredning om faderskapet inte ska fastställas enligt 1 kap. 3 §.

Socialnämndens beslut att lägga ner en påbörjad faderskapsutredning får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kamrarrätten.

4 kap. Om adoption

Adoption av ett barn

1 § Vid alla frågor som rör adoption av ett barn ska barnets bästa ges störst vikt.

2 § Ett barn får adopteras endast om det med beaktande av samtliga omständigheter är lämpligt.

Vid bedömningen av om en adoption är lämplig ska barnets behov av adoption och sökandens lämplighet att adoptera särskilt beaktas.

3 § Barnet ska få information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör adoptionen.

¹ Prop. 2017/18:121, bet. 2017/18:CU14, rskr. 2017/18:372.

² Balken omtryckt 1995:974.

³ Senaste lydelse 2016:17.

Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

I 7 § finns bestämmelser om barnets samtycke.

Adoption av en vuxen

4 § Den som har fyllt 18 år får adopteras endast om det finns särskild anledning till en adoption med hänsyn till det personliga förhållandet mellan sökanden och den som sökanden vill adoptera och om adoptionen även i övrigt är lämplig.

Vid bedömningen av om det finns särskild anledning till en adoption ska det särskilt beaktas om sökanden har uppfostrat den som sökanden vill adoptera eller om adoptionen annars avser att bekräfta en relation som motsvarar den mellan barn och förälder.

Vem som får adoptera

5 § Den som har fyllt 18 år får adoptera.

6 § Makar och sambor får endast adoptera gemensamt.

En make eller sambo får dock med sin makes eller sambos samtycke adoptera hans eller hennes barn. I fråga om samtycket tillämpas 8 § andra stycket. En make eller sambo får även i annat fall adoptera ensam om den andra maken eller sambon vistas på okänd ort eller är varaktigt förhindrad att adoptera till följd av en psykisk sjukdom eller något annat liknande förhållande.

Andra än makar och sambor får inte adoptera gemensamt.

Samtycke

7 § Den som har fyllt 12 år får adopteras endast om han eller hon samtycker till adoptionen.

Något samtycke behövs inte om den som sökanden vill adoptera är varaktigt förhindrad att samtycka till följd av en psykisk sjukdom eller något annat liknande förhållande.

Innan ett samtycke lämnas ska den som sökanden vill adoptera få information om innebörden av en adoption och ett samtycke.

8 § Ett barn får inte adopteras utan samtycke från den förälder som är vårdnadshavare.

Något samtycke behövs inte om

1. föräldern är varaktigt förhindrad att samtycka till följd av en psykisk sjukdom eller något annat liknande förhållande,
2. föräldern vistas på okänd ort, eller
3. det finns synnerliga skäl.

Innan ett samtycke lämnas ska föräldern få information om innebörden av en adoption och ett samtycke.

Det som anges om en förälder som är vårdnadshavare i första–tredje styckena gäller även en särskilt förordnad vårdnadshavare eller annan som på grund av lag eller sedvänja i en annan stat får anses ha trätt i föräldrarnas ställe.

9 § Ett samtycke från den som har fött barnet får lämnas först sedan den föräldern har återhämtat sig tillräckligt efter barnets födelse.

10 § En ansökan om adoption får inte bifallas, om det från någon sida har getts eller utlovats ersättning eller om det har avtalats om bidrag till barnets underhåll.

Ett avtal om ersättning eller underhåll som avses i första stycket är utan verkan.

Adoptionsärenden

11 § En ansökan om adoption får göras av den eller dem som vill adoptera.

12 § En ansökan om adoption görs till tingsrätten i den ort där den som sökanden vill adoptera har sin hemvist. Om den som sökanden vill adoptera inte har sin hemvist i Sverige, görs ansökan till tingsrätten i den ort där sökanden eller någon av sökandena har sin hemvist.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första stycket, görs ansökan till Stockholms tingsrätt.

13 § Rätten ska se till att ett ärende om adoption blir tillräckligt utrett.

14 § Om ansökan avser adoption av ett barn, ska rätten uppdra åt socialnämnden att utse någon att genomföra en adoptionsutredning. Uppdraget ska lämnas till socialnämnden i den kommun där barnet har sin hemvist. Om barnet inte har sin hemvist i Sverige, ska uppdraget lämnas till socialnämnden i den kommun där någon av sökandena har sin hemvist.

Om det inte finns någon behörig socialnämnd enligt första stycket, ska uppdraget lämnas till socialnämnden i Stockholms kommun.

Rätten ska bestämma en viss tid inom vilken utredningen ska vara slutförd. Om det behövs, får rätten förlänga denna tid. Rätten ska se till att utredningen bedrivs skyndsamt. Rätten får ange riktlinjer för adoptionsutredningen.

15 § Den som genomför en adoptionsutredning ska utreda om förutsättningarna för adoption är uppfyllda. Utredaren ska alltid försöka klarlägga barnets och föräldrarnas inställning.

Utredaren ska redovisa det som har framkommit för rätten och lämna ett förslag till beslut.

16 § En socialnämnd som har tillgång till uppgifter som kan vara av betydelse för en adoptionsutredning är, trots sekretess enligt 26 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), skyldig att lämna sådana uppgifter på begäran av den socialnämnd som har fått ett uppdrag enligt 14 §. Detsamma gäller när uppgifterna begärs av den som socialnämnden har utsett att genomföra utredningen.

17 § Om den som sökanden vill adoptera inte är svensk medborgare och inte heller har permanent uppehållstillstånd eller permanent uppehållsrätt i Sverige, ska rätten inhämta ett yttrande från Migrationsverket, om det inte är obehövligt.

18 § Rätten ska ge den som är förälder till den som sökanden vill adoptera tillfälle att yttra sig inom en viss tid.

Första stycket gäller inte om

1. det är uppenbart obehövt att föräldern får tillfälle att yttra sig,
2. föräldern är varaktigt förhindrad att yttra sig till följd av en psykisk sjukdom eller något annat liknande förhållande,
3. föräldern vistas på okänd ort, eller
4. det finns synnerliga skäl.

Det som anges om en förälder i första och andra styckena gäller även en särskilt förordnad vårdnadshavare eller förmyndare eller annan som på grund av lag eller sedvänja i en annan stat får anses ha trätt i föräldrarnas ställe.

19 § Rätten ska ge den som sökanden vill adoptera tillfälle att yttra sig inom en viss tid, om han eller hon har fyllt 18 år.

Första stycket gäller inte om det är uppenbart obehövt att den som sökanden vill adoptera får tillfälle att yttra sig.

20 § Vid rättens handläggning av ett ärende om adoption tillämpas i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Rättsverkningar av en adoption

21 § Den som har adopterats ska anses som adoptivföräldrarnas barn och inte som barn till sina tidigare föräldrar. Om en make eller sambo har adopterat den andra makens eller sambons barn, ska den som har adopterats dock anses som makarnas eller sambornas gemensamma barn. Lag eller annan författning som tillägger släktskapet mellan barn och förälder rättslig betydelse ska tillämpas på den som har adopterats och hans eller hennes adoptivförälder.

Första stycket gäller inte i den utsträckning något annat är särskilt föreskrivet eller följer av rättsförhållandets natur.

22 § Om makar eller sambor gemensamt adopterar ett barn, står barnet under vårdnad av båda makarna eller samborna från den tidpunkt då adoptionsbeslutet får laga kraft. Detsamma gäller om en make eller sambo adopterar den andra makens eller sambons barn. Om en person i annat fall ensam adopterar ett barn, står barnet under vårdnad av adoptivföräldern från den tidpunkt då adoptionsbeslutet får laga kraft.

Barnets rätt till upplysning om adoptionen

23 § Ett barn som är adopterat har rätt att av sina föräldrar få veta det. Föräldrarna ska så snart det är lämpligt upplysa barnet om att han eller hon är adopterad.

7 kap.

7 § Underhållsbidrag betalas i förskott för kalendermånad.

Avtal om att underhållsbidrag för framtiden ska betalas med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader är giltigt endast om avtalet är skriftligt och bevittnat av två personer. Är barnet under 18 år ska avtalet dessutom vara godkänt av socialnämnden i den kommun där barnet eller dess vårdnadshavare är varaktigt bosatt eller, om ingen av dem är varaktigt bosatt i Sverige, av socialnämnden i Stockholms kommun.

Rätten får bestämma annat betalningssätt än som anges i första stycket, om det finns särskilda skäl.

Underhållsbidrag i form av ett engångsbelopp ska betalas till socialnämnden om barnet är under 18 år. För det belopp som har betalats in ska nämnden se till att en livränta åt barnet som är anpassad efter underhållsskyldigheten köps in hos en försäkringsgivare, om inte avtalet hindrar det eller nämnden finner att beloppet kan användas på något annat lämpligt sätt för barnets underhåll.

Betalning i strid mot denna paragraf medför inte befrielse från skyldigheten att betala underhållsbidrag på föreskrivet sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2018.

På regeringens vägnar

MORGAN JOHANSSON

Tobias Eriksson
(Justitiedepartementet)